

آیت الله حاج شیخ حسین نجفی اهری بیرق بردباری

در عصر غیبت آخرین خورشید فروزان آسمان امامت و ولایت، حضرت بقیة الله الاعظم علیه السلام که بی شک زندگانی طیبه اسلامی وام دار فداکاری‌ها و جانفشانی‌های مرزداران حریم مقدس اسلامی و ولایتی است...

مقدمه

در عصر غیبت آخرین خورشید فروزان آسمان امامت و ولایت، حضرت بقیة الله الاعظم علیه السلام که بی شک زندگانی طیبه اسلامی وام دار فداکاری‌ها و جانفشانی‌ها و جانفشانی‌های مرزداران حریم مقدس اسلامی و ولایتی است و مراجع و فقهای بزرگوار شیعه، از شیخ طوسی و شیخ مفید تا علمای فرهیخته معاصر همچون امام خمینی قدس سره - که به حق اسلام را حیاتی دوباره بخشید و خورشید آسمان فقاقت و مرجعیت بود. - در زمره این دلاوران و پرچمداران علم و فضیلت و جهاد بوده‌اند. آنانی که در عصر خویش مشعل هدایت اسلام ناب را بر فروغ و تابان حفظ کردند به جانشین‌ها و جانفشانی‌ها و جانفشانی‌های مرزداران حریم مقدس اسلامی و ولایتی است...

در طول تاریخ اسلام علمای مکتب تشیع همواره پرچمدار علم و دانش و مجسمه تقوا و عمل صالح بوده‌اند و خانه‌های گلی و محقر آنان پناهگاه یا برهنه‌ها بوده است، اما تقوا و اخلاص الهی باعث شد، بسیاری از آنان گمنام و ناشناخته باقی بمانند. از جمله این شخصیت‌های بزرگ دینی که هم در زمان حیات مظلوم بود و هم بعد از وفات از او کمتر یاد می‌شود، شخصیت ممتاز عالم تشیع؛ حضرت آیت الله العظمی نجفی اهری است که در طول حیات صد و چهار ساله خود، منشاء خیرات و برکات زیادی برای جامعه و حوزه‌های علمی، خصوصاً در منطقه ارسباران (اهر) شد و اینک ما می‌کوشیم تا گوشه‌هایی از زندگی این فقیه مجاهد و بزرگوار شیعه را بر قلم جاری سازیم. باشد که قدمی در معرفی شخصیت یکی از عالمان وارسته مکتب تشیع برداریم.

ولادت

حسین آقا نجفی اهری به سال 1282 هـ. ق در خانواده‌ای پارسا و با تقوا و ساده و بی‌آلایش در شهرستان اهر - استان آذربایجان شرقی - دیده به جهان گشود. پدر بزرگوارش، فتح الله، مادر ارجمندش، زهراء، هر دو عاشقان و شیفتگان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام بودند و در کمال صفا و پاکی زندگی می‌کردند. (1)

تحصیلات

آقا نجفی اهری از اوان کودکی به تحصیل علم، عشق و علاقه وافری داشت و این اشتیاق در سیمای نورانی و معصوم گونه‌اش نمایان بود. در سن ده سالگی به همت والدین ارجمندش موفق به شروع تحصیل در زادگاه خود - اهر - شد و به مدت دوازده سال در محضر آیت الله میرزا عبدالغنی مجتهد اهری و ملا جواد اهری زانو زد و به تحصیل علوم مقدماتی و کتاب‌های درسی متداول طلبه‌های آن زمان (نصاب، گلستان، صرف و نحو، منطق، معانی و بیان، اصول و فقه) پرداخت. در سن بیست و دو سالگی برای تکمیل دروس سطح به حوزه علمیه تبریز وارد شد و به مدت نه سال - تا سال 1313 هـ. ق - از محضر بزرگان حوزه تبریز کسب فیض کرد. که متأسفانه از اساتید وی در حوزه تبریز اطلاعی در دست نیست!

حوزه علمیه اهر

(2)

حوزه علمیه اهر، در کنار دیگر مراکز علمی حوزوی شهرهای اسلامی، پاسدار حریم ثقلین بود، در نشر معارف حقه از سابقه‌های درخشان و افتخارآمیز برخوردار است و علمایی مانند: میرزا عبد الغنی مجتهد اهری، حاج شیخ حسین نجفی اهری، حاج شیخ احمد اهری، حاج سید جعفر بنی هاشمی اهری، حاج شیخ حسین برقی اهری و... در دامانش پرورش یافته‌اند. بناهای فرهنگی، تاریخی و آثار به جای مانده (از جمله بقعه شیخ شهاب الدین محمود اهری،

قطب العارفين، قرن هفتم هجري) از قدمت و عمق اعتقادي، فرهنگي اين خطه از ميهن اسلامي حكايت مي‌كند و كتابها، اسناد و منقولات اين قدمت را به قرن ششم هجري و وقف و وقفنامه و در جهت اهداف ضد اسلامي آن رژيم ميني درخشان، امروز شاهد حضور مردم در حمايت از فرامين اسلام هستيم.

گفتني است كه حوزه علميه اهر در طول زمان و ها دستخوش تحولات گوناگوني بود. تا جايي كه بعضي از مدارس اين حوزه در زمان رژيم ستم شاهي با زير پا گذاشتن شرايط وقف و وقفنامه و در جهت اهداف ضد اسلامي آن رژيم ميني بر تضعيف حوزه و هاي علميه، به تصرف اداره فرهنگ رژيم منحوس در آمده بود. براي نمونه مدرسه علميه شمس (امام صادق عليه السلام) را مي‌توان نام برد كه به مدرسه دولتي تبديل شد و اقدامهاي عالمان و طلبه هاي شهر در جهت تخليه مدرسه و تبديل آن به حوزه علميه به جايي نرسيد و تنها بعد از تشريف فرمايي آقا نجفي اهر، به حوزه علميه تبديل شد.

مدارس علميه اهر

1 - مدرسه علميه امام صادق عليه السلام: كه در سابق با نام «شمس» معروف بود به سال 1307 هـ. ش به همت ميرزا حسن، وزير قراجه داغي، بنا شد و بعد از انقلاب بناي قديم مدرسه با طرح جديد، در سه طبقه، تجديد بنا گرديد و اين مدرسه، تنها حوزه رايج اهر است و بيش از پنجاه نفر طلبه در آن مشغول تحصيل هستند.

2 - مدرسه علميه مسجد جامع: اين مدرسه در حدود يك سال بعد از فرار فرقه بهائيت در سال 24 يا 25 هـ. ش، بعد از غصب مدرسه شمس توسط طاغوت، به همت «حاج مير جواد باغياني» در حياط مسجد جامع با اموال آقاي مير صالح كه بي وارث بود، بنا شد. در حال حاضر از آنجا استفاده نمي‌شود و صورت مخروبه به خود گرفته است.

3 - بقعه شيخ شهاب الدين محمود اهر (قطب العارفين قرن هفتم هجري): حضرت شيخ شهاب الدين در اين مكان خانقاهي ترتيب داد و به تربيت علماء و عرفاء پرداخت. اين خانقاه در زبان محلي بنام «بفت سرا» معروف و در زمان حيات شيخ از تشكيلات درسي و رونق علمي خاصي برخوردار بود و عالمان و عارفان بزرگي مانند: شيخ جمال الدين تبريزي، بابا فرج وايقاني، باله بنيسي و... در اين دارالعلم به تحصيل كمالات نفساني و فقه مشغول بودند. بناي فعلي بقعه در زمان صفويه (شاه عباس اول) بر روي مرقد شيخ شهاب الدين محمود اهر بنا شده است. (3)

ازدواج و فرزندان

مرحوم آقا نجفي اهر، قبل از عزيمت به نجف، در زادگاه خود با دختر مرحوم ملا تقوي، فرزند ملا علي اصغر روا سنجاني به نام «فضه خانم» ازدواج كرد. ثمره ازدواجشان تنها دخترش (رباب) بود كه او را به عقد حاج سيد عباس گرگري، از فضلاي آذري نجف، درآورد. آقا نجفي از رباب صاحب شش نوه (4 دختر و 2 پسر) شد. تاممي نوه هاي دختري هم اكنون در قيد حيات و اند. به ترتيب، همسران حاج آقا بخارايي در مشهد، حاج آقا نجومی در کرمانشاه، حاج آقا دهدشتي در آبادان و مرحوم كاتب الغروي (خطاط كاشيكاري) هاي حرم امام علي عليه السلام و امام حسين عليه السلام) در نجف، هستند و دو نوه پسرش، حاج سيد محمد حسن گرگري (مقيم اهر) و مرحوم حاج سيد محمد علي گرگري (ساكن نجف) مي‌باشند. (4)

رؤيايي صادق

معظم له بعد از فرا گرفتن دروس سطح به صورت كامل و شايسته در سن سي و يك سالگي (1313 هـ. ق) براي رسيدن به مقامات عالي علمي و اجتهاد به حوزه كهن و هزار ساله نجف مشرف شد و به محافل علمي و جلسات درسي برخي از بزرگان راه يافت. آيت الله العظمي نجفي اهری خود درباره سفر به نجف اشرف مي‌گفت: «در اهر منزل كرده و منتظر بودم تا زمينه عزيمت به نجف اشرف فراهم گردد. تقريباً اواسط مهرماه بود. يك شب در عالم رؤيا ديدم كه در حرم مطهر ابا عبدالله الحسين عليه السلام و در ايوان طلا هستم. با دقت به يكي از ستونهاي ايوان طلا چشم دوخته بودم و سعي مي‌كردم تا از اين ستون به پشت بام حرم بروم، ناگهان از خواب بيدار شدم. نزديكهاي صبح بود، وضو ساخته و خود را براي دخول به صبح آماده نمودم، و از خداوند متعال خواستم كه اين خواب را براي مبارك گرداند. هنوز اذان صبح نگفته بود كه كوبه در منزلمان به صدا درآمد. به پشت در آمده، با نگراني در را گشوده و پدر بزرگوارم را مشاهده نمودم. علت تشريف فرمائيش را به اين صبح زودي سؤال نمودم. (پدرش آن زمان

در روستای رواسجان؛ و زندگی می‌کرد.) در جواب فرمودند: امروز آقای حسن اهری (پدر دکتر قاسم خان) به مکه مشرف اند. زمینه را فراهم دیده و از پدرم خواستم، تا از ایشان بخواهد ساعاتی سفرشان را به تأخیر اندازد تا من هم همراه آنان به نجف مشرف شوم. برای خداحافظی از مادر و سایر بستگان به روستای رواسجان رفتم که عمویم هم برای همراهیم و تشریف آماده گردید. به همراه افراد فوق الذکر حرکت نمودیم و بعد از طی منزلها اول وارد کربلای معلی گشتیم. وقتی وارد حرم ابا عبدالله الحسین علیه‌السلام شدیم، ناگهان چشمم به ستونی افتاد که آن را در خواب دیده بودم و درست همان ستون بود. به عمویم گفتم: من اینجا را دیده‌ام و بعد همگی به زیارت نجف مشرف شدیم و آقای حسن اهری بعد از زیارت حضرت امیر علیه‌السلام جهت تشریف به مکه آماده شدند و من و عمویم از آنان جدا گشتیم و من، بعد از اجازه اقامت و تحصیل در حوزه نجف از آقا سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (صاحب عروة الوثقی)، به عمویم گفتم که من ماندنی شدم و دیگر بر نمی‌گردم و چون خانواده‌ام را همراهم نبرده بودم، ... نامه‌ای به پدرم نوشتم اگر امکان داشت، همسر و دخترم را به نجف بفرستد و پدرم با همت والای خود آنها را به نجف فرستاد. (5)

حوزه علمیه نجف در زمان حیات آقا نجفی اهری

حوزه کهن و هزار ساله نجف به سال 488 هـ. ق به همت شیخ الطائفه ابو جعفر محمد بن حسن طوسی، از بزرگترین عالمان و فقیهان شیعه تأسیس گردید. همزمان با سالهای عزیمت آقا نجفی اهری به نجف، در سال 1313 هـ. ق، وظیفه پاسداری و حراست از میراث گرانبهای شیعه به دست آیت الله العظمی سید محمد کاظم طباطبائی یزدی رسیده بود که به حق فقه شیعی را رونق بخشید و کتاب گرانسنگی به نام «عروة الوثقی» را به رشته تحریر در آورد. و سالهاست که فقهای عظیم الشان به آن حاشیه یا تعلیقه می‌زنند. آنگاه محقق بزرگ و اصولی زبر دست، آیت الله العظمی شیخ محمد کاظم خراسانی، معروف به «آخوند»؛ طلوع کرد و رشته اصول فقه را چنان بارور ساخت که از زمان تألیف کتاب علمی و تحقیقی معظم له به نام «کفایة الاصول»؛ هیچ عالم و فقیهی از مطالعه و تحقیق آن بی نیاز نیست. در حقیقت این دو بزرگوار نهضت علمی شیخ اعظم انصاری را که به وسیله میرزای شیرازی آبیاری شده بود، به تکامل رساندند. همزمان با این دو بزرگوار و بعد از آنان شخصیت‌های بزرگی مانند: سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ الشریعه اصفهانی و صد فقیه برجسته و استاد میرز در حوزه نجف قدم به میدان گذاشتند و به برکت دانش گسترده‌شان روز به روز بر رونق این حوزه کهن افزودند و آن را در دو بخش «فقهت و سیاست» و «فعال و پویا ساختند». (6)

آقا نجفی اهری در چنین حوزه‌ای به تحصیل پرداخت و از جلسات درس و افکار بلند دانشمندان و فقیهانی بهره گرفت. شمار زیاد مشایخ عالی و اساتید والا مقام معظم له خود نشانگر موقعیت مهم، پویا و با عظمت حوزه‌های آن روزگار است.

اساتید

1 - مرحوم ملا جواد اهری (استادمقدمات حاج شیخ در اهر)

2 - حضرت آیت الله شیخ عبد الغنی مجتهد اهری (استاد آقا نجفی در اهر)

فقیه بارع، زبردست، عالم بزرگوار، ادیب جلیل و شاعر مجید، از اعظام فقهای قرن 13 و 14 هـ. ق در اهر دیده به جهان گشود. دوران کودکی و جوانی را به کسب علوم در زادگاهش گذراند مدتی به تبریز رفت و در آنجا ساکن شد. در تبریز از جمله عالمان طراز اول و مراجع امور شرعی بود و با حضور او شهر عالم خیز تبریز شکوه، عظمت و شرافت دو چندان یافت. حاج شیخ بعد از مدتی به تهران عزیمت کرد و اثر ارزنده‌اش در فقه به نام «درر اللئالی» را در نهایت زیبایی و مهارت، به سبک سید بحر العلوم، منظوم کرد و به طبع رسانید. به اعتراف آگاهان در این علم کسی را به غیر از میرزا عبد الغنی بعد از سید بحر العلوم یارای آفریدن چنین اثر عظیمی نبود. وی جامع علوم فقه، اصول، حدیث، تفسیر و ادبیات بود و در سال 1306 هـ. ق در زادگاهش اهر در گذشت. (7)

3 - حضرت آیت الله العظمی حاج سید محمد کاظم بن عبد العظیم طباطبائی یزدی (صاحب کتاب شریف عروة الوثقی)

وی از استوانه‌های معارف و فقه جعفری و از مفاخر و مراجع بزرگ تقلید بود. در بیست و هشت رجب (1247 هـ. ق) در کسنو یزد متولد و 28 رجب (1337 هـ. ق) در گذشت. (8)

4 - حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد کاظم بن ملا حسین خراسانی (آخوند صاحب کفایه الاصول)

به سال 1255 هـ. ق در مشهد الرضا علیه السلام متولد و به سال 1329 هـ. ق در بیست ذی الحجّه در نجف الاشرف درگذشت. (9)

5 - حضرت آیت الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی رحمه الله

از مراجع بزرگ و دور اندیش و استاد بسیاری از فقهای نیم قرن گذشته بود. به سال 1284 هـ. ق متولد و در سال 1365 هـ. ق درگذشت. کتاب «وسيلة النجاة»؛ او از مشهورترین کتب فقهی، بعد از عروة الوثقی است. (10)

از دیگر اساتید آقا نجفی اهری می توان ؛ آقا شیخ محمد حسین نائینی (متوفی 1355 هـ. ق) و آقا شیخ عبد الکریم ممقانی را نام برد.

اجازات اجتهادی و روایتی

مرحوم آقا نجفی اهری بعد از تکمیل تحصیلات عالی، موفق به کسب اجازه اجتهاد و نقل روایات از آیات و بزرگانی مانند سید محمد کاظم طباطبائی یزدی، شیخ محمد حسین نائینی، سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ عبدالکریم ممقانی شد که گویای موقعیت ممتاز علمی آن فقیه فرزانه و توجه اساتید معظم له به ایشان است. همچنین ارجاع مسائلی از ناحیه آیت الله العظمی بروجردی به وی، گویای عنایت ایشان و فضل معظم له بود، به عنوان نمونه به دو حکایت اشاره می کنیم:

1 - در زمان آقا نجفی اهری عده ای از ثروتمندان اهر جهت پرداخت بدهی های شرعی اموالشان، قبل از تشرف به حج، خدمت آقای بروجردی می رساندند. قبل از هر چیز، آقا از آنان می پرسید: از کدام منطقه ایران آمده اید؟

آنها در پاسخ می گویند: از ارسباران (اهر). آقا از گرفتن خمس خودداری کرده، می فرماید تا زمانی که آقا نجفی اهری در اهر هستند، من اقدام به چنین کاری نمی کنم. برگردید و خدمت آقا شیخ حسین برسید.

2 - مسأله دیگر این که در زمان حیات آقا نجفی اهری، شهرداری اهر با غصب قبرستانی که هنوز مورد استفاده اموات مؤمنین بود، حمامی بنا کرد، اما آقا نجفی به علت غصبی بودن، اجازه غسل در آن حمام را نمی داد. مردم (انجمن شهر) از آیت الله العظمی بروجردی برای تعیین تکلیف استفتاء کردند و ایشان از جواب خودداری کرد و به آقا نجفی ارجاع داد و سرانجام حمام به خاطر اجازه ندادن آقا برای غسل و استحمام از بین رفت و به مخروبه تبدیل شد. بعد از رحلت آقا نجفی رژیم طاغوت مدرسه ای را به نام (ناموس) در آنجا ساخت که این مدرسه بعد از انقلاب به نام شهید بزرگوار رجائی تغییر نام یافت و هم اینک به خاطر فرسودگی، ساختمان جدید مجتمع آموزشی شهید رجائی در آنجا بنا می شود. (11)

تدریس، شاگردان و تألیف

مرحوم آقا نجفی اهری در دوران پر برکت عمر شریف خود به مدت ده سال در حوزه نجف اشرف در مسجد هندی ها و مقبره صاحب عروة الوثقی بر کرسی تدریس تکیه زد و کتابهایی مانند قوانین الاصول میرزای قمی، فرائد الاصول و مکاسب شیخ انصاری را به شاگردانش از کشورهای هندوستان، پاکستان، افغانستان و ایران تدریس فرمود. از شاگردان وی می توان حضرات آیات و حجج اسلام: شیخ عبدالعلی آخوندی اهری، مرحوم حاج سید صادق آل محمد اهری (اولین امام جمعه اهر بعد از انقلاب)، حاج میرزا یراله دهقان، حاج آقا بخارایی، حاج آقا نجومی و حاج آقا دهدشتی را نام برد.

آقا نجفی اهری در کنار تعلیم و تربیت، کتاب هایی را نیز تألیف کرد. فهرست کتاب های وی عبارت است از:

1 - «حديقة الاحباب»؛ کتابی وزین و شامل ادعیه، روایات، کرامات، نصایح و مناقب خاندان عصمت و طهارت

است و به تعبیر مؤلف «کشکولی است جمع آوری شده از کتب معتبره.» در تاریخ (1358 هـ. ق) در نجف چاپ و به تقریب مرجع بزرگ شیعه آقا سید ابوالحسن اصفهانی مزین شد. متن تقریب چنین است:

«بسم الله الرحمن الرحيم: الحق والانصاف كتاب نفيسي است، مشتمل بر اخبار شريفه و مطالب نفيسه و حكايات ظريفه. البته اخوان مؤمنين در طبع و نشر آن ساعي باشند. «لله در مؤلفه.» جناب علم الاعلام ثقة الاسلام آقاي آفاشيخ حسين مجتهد اهري دامت افاضاته - ابوالحسن الموسوي الاصفهاني «

2 - «شجره طوبي.» همانند حديقه است.

3 - «رساله عمليه به نام (سدره المنتهي في دين المصطفي)» در سال (1366 هـ. ق) در تبريز به چاپ رسيد.

از حاج شيخ شش كتاب چاپ نشده نيز به يادگار ماند كه عبارت است از:

1 و 2 - «شرح رسائل و مكاسب شيخ انصاري.»

3 - «مناسك حج.»

4 - «اربع مائه (از فرموده هاي امام صادق عليه السلام)»

5 - «ردّ بهائيت.»

6 - «آيا قرآن قابل ايراد است؟»

آقا نجفي اهري دست خط خيلي خوبي هم داشت و بخشي از نسخه كتاب «رياض العلماء و حياض الفضلاء.» تأليف ؛ ميرزا عبدالله بن عيسي افندي اصفهاني (قرن 12) به دست خط اوست. در اين باره حكايتي خواندني به اين صورت نقل کرده«: آيت الله العظمي مرعشي نجفي مي«خواست در نجف اشرف اين كتاب را از يك زن دست فروش خريداري كند اما انگليسي«ها هم مشتري آن بودند و تا سقف 400 دينار براي خريد پيشنهاد كردند اما زن حاضر شد كتاب را تنها در برابر 200 دينار به آقا نجفي مرعشي بفروشد. ايشان هم با فروختن اسباب و اثاث و حتي لباس«هاي نوي خود كتاب را خريداري كرد. بعدها آقا مرعشي بر اثر تهديد و اجبار رژيم عراق حاضر شد آن را به انگليسي«ها بفروشد ؛ اما قبل از فروش به كمك جمعي از رفقايش آن را استنساخ كرد كه مرحوم آقا نجفي اهري يكي از آنها بود. و قسمتي از كتاب توسط ايشان نسخه برداري شد و الان موجود است.(12)

در فهرست «نسخه«هاي خطي.« كتابخانه آقاي مرعشي رحمه الله چنين آورده شده است:« توسط آقا شيخ حسين نجفي اهري عناوين و نشانيهاي سنگرف تصحيح شده است.(13«)

مراجعت به اهر

آقا نجفي اهري كه همواره با مشكلات ناشي از فقر، دست و پنجه نرم مي«كرد. نقل کرده«: اند گاه براي خريد حداقل مواد غذايي مجبور به فروش كتاب هايش مي«شد. پس از سي و شش سال تحصيل و تفقه در دين و رسيدن به جايگاه رفيع اجتهاد و كسب اجازات علمي، فقهي در سن شصت و هفت سالگي به سال (1349 هـ. ق) براي هدايت مردم به ديار خويش بازگشت تا مصداق آيه نَفَر (14) گردد.

معظم له از آغاز ورود به منطقه ارسباران (اهر) مرجعيت ديني يافت و در کنار اقامه نمازهاي جماعت ظهر و عصر در مسجد امام خميني (سفيد سابق) و مغرب و عشاء در مسجد شيخ عماد، مدرسه علوم ديني شمس (امام صادق عليه السلام) را كه به تصرف رژيم منحوس پهلوي درآمده بود، بازپس گرفت و به تربيت شاگردان مكتب امام صادق عليه السلام پرداختند. حاج شيخ علاوه بر بازسازي مدرسه، باقيات و صالحاتي همچون مرمت و بازسازي مسجد امام خميني قدس«سره و احداث يك باب «غسالخانه.« در نزديكي گلزار شهداي اهر از خود به يادگار گذاشت.

اخلاق پسندیده و فضائل انسانی و صفات پسندیده آقا نجفی اهری زبازد خاص و عام بود. معظم له به تواضع، حلم، بردباری، عفو و گذشت، سعه صدر، مدارا و خوش برخوردی، احترام به کوچک و بزرگ، احساس مسؤولیت، همیاری و دستگیری از فقرا و محرومان و دیگر صفات کریمه، معروف بود. در خانه¹⁵؛ اش همواره به روی مراجعین باز بود و هر کس به حضورش می¹⁶؛ رسید، بی بهره باز نمی¹⁷؛ گشت. محفل او مجلس انس با قرآن و حدیث بود. نه کسی از دیدار او دل‌تنگ می¹⁸؛ شد و نه او از کثرت سئوال و جواب ابراز خستگی می¹⁹؛ کرد. هر چند از او می²⁰؛ خواستند، مطلب را تکرار می²¹؛ کرد. عشق و علاقه بی اندازه²²؛ ای به اهل بیت عصمت و طهارت - خاصه حضرت سید الشهداء و عزاداری او - داشت. به عنوان نمونه به حکایتی از سجایای پسندیده²³؛ اش اشاره می²⁴؛ کنیم: می²⁵؛ گویند در زمان حیات معظم له، فردی شراب‌خوار و لاپالایی در اهر که به شرارت و شرب خمر معروف بود، روزی به قصد اهانت به آقا نجفی اهری سر راه او قرار گرفت و به ایشان فحش و ناسزا داد. اطرافیان معظم له خواستند مانع جسارت او شوند؛ اما آقا اجازه نداد و به راه خود ادامه داد. فردای آن روز آقا به مغازه همان فرد رفت و بعد از سلام و احوال‌پرسی گفت: دیروز مثل این که عیبانی بودید، اگر قرضی یا مشکلی دارید، من در خدمتان هستم. آن فرد لاپالایی که انتظار چنین رأفت و عفوئی را نداشت، متأثر شد و به پای آقا افتاد و نگاه از کار زشت خود عذرخواهی کرد.¹⁵

مبارزات

در مورد زندگی مبارزاتی آقا نجفی اهری می¹⁶؛ توان به همراهی و هم‌آوایی وی با بزرگان نجف، در نهضت مشروطیت، که به رهبری روحانیان آغاز گردید، و به حمایت همه جانبه معظم له از حضرت امام خمینی قدس¹⁷؛ سره در اوائل شکل¹⁸؛ گیری نهضت، اشاره کرد. معظم له انس و الفت و علاقه زیادی به حضرت امام قدس¹⁹؛ سره داشت، از نزدیک با ایشان در ارتباط بود و از حرکت‌های حضرت امام قدس²⁰؛ سره قاطعانه پشتیبانی می²¹؛ کرد. در سال 1343 هـ. ش بود که حضرت امام سخنرانی تاریخی و افشاگرانه خود نسبت به جنایات رژیم سفاک پهلوی و قرارداد ننگین کاپیتولاسیون را ایراد فرمود و به دستگیری و بازداشت امام انجامید، مرحوم آقا نجفی اهری، شبانه اعلامیه²²؛ ای صادر فرمود و ضمن محکوم کردن دستگیری حضرت امام، مردم را دعوت به قیام کرد و مهاجرت خود را به تهران به اطلاع عموم رساند.

اعلامیه²³؛ های حاج شیخ شبانه در کوچه و بازار نصب شد و صبح آن روز شور و غوغای عجیبی بین مردم راه افتاد. آقا نجفی اهری در مقابل صفوف به هم فشرده مردم تا دروازه شهر اهر حرکت کرد و از آنجا با بدرقه مردم به همراهی آیت الله سید جعفر بنی هاشمی اهری جهت اعتراض به بازداشت حضرت امام قدس²⁴؛ سره، به تهران عزیمت کرد و به مجمع بزرگ روحانیان طراز اول ایران (حضرات آیات عظام: گلپایگانی، مرعشی نجفی، میلانی، پسندیده (اخوی امام)، شهیدین صدوقی و دستغیب و...) که در باغ ملک تشکیل شده بود، پیوست. آنان مدت پانزده شبانه روز مشغول برنامه ریزی جهت آزادی حضرت امام بودند و اعلامیه²⁵؛ های کوبنده²⁶؛ ای در همین زمینه صادر می²⁷؛ کردند. متن این اعلامیه²⁸؛ ها با امضاء نزدیک به پنجاه نفر از بزرگان در بعضی از اسناد و کتب به ثبت رسیده است.¹⁶

همه روزه نماز جماعت به امامت آقا نجفی اهری برگزار می¹⁷؛ گردید تا اینکه یک شب به طور ناگهانی برق منطقه خاموش شد و در تاریکی چهار جیب ارتشی وارد باغ شدند و آقا نجفی اهری را دستگیر و به ساواک انتقال دادند. پس از بازجوئی¹⁸؛ های انجام شده، معظم له را چشم بسته به تبریز فرستادند و بالاخره پافشاری روحانیان و مردم موجب آزادی حضرت امام قدس¹⁹؛ سره شد و امام بعد از آزادی طی تلگراف جداگانه²⁰؛ ای از آقا نجفی اهری تشکر و قدردانی کرد. که متأسفانه بر اثر سهل انگاری وراثت این سند هم مانند سایر اسناد از بین رفته یا مفقود شده است.¹⁷

رحلت

حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ حسین نجفی اهری سرانجام بعد از صد و چهار سال عمر با برکت و صرف آن در جلب رضای خالق متعال و خدمت برای اعتلای اسلام و مسلمین در (23 بهمن 1345 ش) ندای²¹؛ ارجعی²²؛ را معبود را لبیک گفت و سبک بال به سوی ملکوت حق و روضه رضوان الهی پر کشید. پیکر مطهر حاج شیخ بعد از تشییع با عظمت بی سابقه²³؛ ای در اهر، جهت دفن، به عشق آل محمد قم انتقال یافت و با حضور حضرات مراجع و علماء اعلام و جمعی از مردم شریف شهرهای اهر، تبریز، تهران و قم از مسجد امام حسن عسکری علیه²⁴؛ السلام به سوی حرم کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه علیها²⁵؛ السلام تشییع شد و بعد از اقامه نماز بر پیکر مطهر آن عالم عامل در مقبره ابوحسین در کنار یاران سفر کرده²⁶؛ اش: آیت الله شیخ احمد اهری و آیت الله سید کاظم کوه کمری

اهري به خاك سپرده شد. (18)

فسلام عليه يوم ولد و يوم مات و يوم بيعت حيا.

* براي مطالعه زندگي وي به مجموعه ديدار با ابرار مراجعه كنيد.

1 - مصاحبه با حاج سيد محمد حسن نجفي و حاج حسن طابري، از نوادگان آقا نجفي اهري .

2 - مصاحبه با جمعي از علماي اهر.

3 - به نقل از كتاب «سيري در احوال و آثار شيخ شهاب الدين اهري»؛ حسين دوستي، ص 84.

4 و 5 - مصاحبه با حاج عباسعلي فتحي نود ساله از بستگان آقا نجفي.

6 - جمع آوري شده از كتب مختلف.

7 - نباءالبشر؛ آقا بزرگ؛ تهران، ج 3، ص 1150.

8 - مقدمه عروة الوثقي، نشر مدينة العلم آيت الله خوئي، ص 6.

9 - حيات آخوند، مقدمه كفاية الاصول، نشر جامعه مدرسين حوزه علميه قم، ص 5.

10 - بقية السلف، هادي هاشميان، ص 30.

11 - همان ص 1.

12 - به نقل از حاج ميرزا رحيم نصيرزاده اهري، از بستگان آقا نجفي اهري.

13 - فهرست كتاب «هاي خطي كتابخانه آيت الله نجفي مرعشي، ج 10، ص 186، رديف فهرست 3804.

14 - سوره توبه، آيه 122.

15 - مصاحبه با حاج حسن طابري، از نوادگان آقا نجفي اهري.

16 - دائرة المعارف، عبد الحسين سعيديان، ج 2، ص 2044 ؛ بررسي تحليلي نهضت امام خميني قدس؛ سره ، حميد روحاني، ج 1، ص 553 ؛ نهضت روحانيون ايران، علي دواني، ج 4، ص 132 و اسناد انقلاب اسلامي، ج 2، ص 89 و 108 و ج 4، ص 84.

17 و 18 - مصاحبه با حاج حسن طاهري.

نويسنده: حجت الاسلام دكتور سيد شهاب الدين حسيني اهري